

PE 4584 / 19. 1983,

Životní jubileum generálního tajemníka ÚV KSČ a prezidenta republiky

V lednu tohoto roku se dožívá 70 let Gustáv Husák, člověk, s jehož jménem je spojena cesta z hluboké krize naší společnosti k politické a hospodářské konsolidaci země, k upevnění socialistického zřízení, k posílení jednoty socialistického společenství a proletářského internacionalismu.

G. Husák je nejen politikem, který významně přispěl k progresivnímu vývoji naší společnosti, ale i vysoce erudovaným marxisticko-leninským vědcem, jehož přínos k rozvoji marxisticko-leninské teorie, k teoretickému zpracování problémů národně osvobozeneckého boje našeho lidu i výstavby socialismu je všeobecně znám a přesahuje hranice naší země. Za zásluhy o rozvoj vědy byl v loňském roce vyznamenán Akademií věd SSSR Zlatou medailí K. Marxe.

V souvislosti s významným životním jubileem je pro nás zajímavé povšimnout si, jak schopnost společenskovo vědní analýzy se promítala do jeho teoretické i praktickopolitické práce v průběhu celého života.

Již v době studií na základě osobních zkušeností ze sociografického a sociálně politického rozboru slovenské oblasti Gemer ostře kritizoval podmínky práce ve sklárnách, zejména vykořisťování žen a dětí.

Přispíval svým dílem k rozšiřování fondu poznatků shromažďovaných pokrokovou slovenskou inteligencí, které byly využívány komunistickým tiskem a poslanci jako argumenty při kritice sociálně politických poměrů v předmnichovské republice. Jeho práce metodologicky napomáhaly ke vzniku marxistického sociologického myšlení v období mezi dvěma světovými válkami.

Teoreticky podnětné jsou myšlenky obsažené v analýze sociálně politické situace na Slovensku v letech 1943—1945, v rozboru třídních a politických sil ve Slovenském národním povstání.

Sociologické těžiště jeho knihy *Svědectví o Slovenském národním povstání* je v charakteristice sil, cest a prostředků, jimiž se ubíral národně osvobozenec-ký boj ve své poslední fázi, v analýze vzniku a formování výrazných rysů a východiskových pozic dalších etap osvobodování i budování nové společnosti. Pro sociologii je v této práci příkladné pojetí stranickosti a vědeckosti, jak je sám autor vyjádřil: „Snažil jsem se psát o událostech a osobách objektivně; přiznám se však, že o Slovenském národním povstání, o národně osvobozenec-kém boji nedovedu přemýšlet a psát „sine ira et studio“, bez lásky k vlastním lidem a bez nenávisti k nepřítelům, zrádcům a zbabělcům. Tyto události mne vzrušují vždycky, když na ně vzpomínám, když před sebou vidím živé tváře lidí, kteří spřádali nitky této historie, nesli její břemeno na svých bedrech a nasazovali pro ni život.“(1) Poučné je zde i užití metody, která je „kombinací vzpomínek a politického pohledu na povstání a na události, jež mu bezprostředně předcházely a které pak následovaly.“(2)

Sociologicky zajímavé a stále aktuální jsou úvahy o významu teorie pro společenskou praxi, obsažené v seriálu statí *Spory o smysl našich dějin*. G. Hu-

(1) G. Husák: *Svědectví o Slovenském národním povstání*. Praha, Naše vojsko — Svoboda 1974, s. 8—9.

(2) Tamtéž, s. 9.

1669 / 8472

sák v nich odmítá buržoazní teorii čechoslovakismu i stalinské deformace v pojetí národnostní otázky a zdůrazňuje, že vědeckotechnická revoluce, ohromný rozvoj výrobních sil, přeměny ve společnosti a odraz toho všeho v myšlení lidí, a v neposlední řadě i nasbírané zkušenosti při výstavbě socialistické společnosti — to vše umožňuje a přikazuje rozvíjet marxisticko-leninské učení na dnešní úrovni vývoje lidské společnosti a tomu přiměřeně přizpůsobovat i celou společenskou praxi.

Politicky, ideologicky i sociologicky významný je osobní podíl G. Husáka na překonání celospolečenské krize v letech 1968—1969, na hluboké analýze jejích příčin a na formulaci východisek z této krize, které provedl na plénu ÚV KSČ dne 29. května 1969. Pod jeho vedením bylo dosaženo konsolidace společnosti a na XIV. sjezdu KSČ vytyčen program dalšího budování socialismu, který byl XV. a XVI. sjezdem dále rozpracován. Východiskem tohoto programu bylo uplatňování a prohlubování principů socialismu, koncepce rozvoje vycházející ze zásady proletářského internacionalismu a založená na socialistické alternativě vědeckotechnické revoluce.

Již na XIV. sjezdu KSČ zdůraznil s. G. Husák, že v nových podmínkách vystupují i noví činitelé růstu, „jakými jsou zejména rozvoj vědeckotechnické revoluce, uplatnění moderních metod řízení a vyšší stupeň mezinárodní socialistické integrace“.(3) A ve zprávě XV. sjezdu charakterizoval současnou etapu budování rozvinuté socialistické společnosti jako spojování „výsledků vědeckotechnické revoluce s novými společenskými vztahy, komplexním řešením politických, sociálně ekonomických, kulturních a ideově výchovných otázek, jež umožňuje uspokojovat stále rostoucí potřeby lidu“.(4)

Ve své teoretické i prakticko-politické činnosti se G. Husák vždy řídil leninskou myšlenkou, že budování socialismu je založeno na jednotě vědy a revolučního dělnického hnutí. Socialismus „ztělesňuje organické spojení vědeckého řízení, vědeckého přístupu k řešení společenských otázek s rozvojem aktivity a iniciativy pracujících, jejich energie a elánu, jejich talentu, schopností a dovedností“, řekl v projevu u příležitosti 30. výročí vyvrcholení národně osvobozenického boje a osvobození Československa Sovětskou armádou.(5)

Schopnost G. Husáka aktivně rozpoznat aktuální trendy společenského vývoje a při jejich usměrňování tvůrčím způsobem aplikovat poznatky marxismu-leninismu významně přispěla ke konsolidaci naší společnosti a k nastoupení cesty budování rozvinutého socialismu, k zvýšení váhy dělnické třídy, vedené komunistickou stranou, a k upevnění širokého svazku pracujícího lidu Československa.

Důslednou obhajobou zájmů socialismu, přínosem k upevňování jednoty socialistického společenství, k boji za mír a pokrok ve světě právem získal G. Husák vysokou autoritu nejen u československého lidu, ale i v mezinárodním komunistickém a dělnickém hnutí.

K významnému životnímu jubileu soudruhu Gustávu Husákovi, generálnímu tajemníku KSČ a prezidentu Československé socialistické republiky, blahopřejeme a přejeme pevné zdraví i hodně tvůrčích sil při vedení naší strany a státu k etapě rozvinuté socialistické společnosti.

Redakce a redakční rada Sociologického časopisu

---

(3) XIV. sjezd KSČ. Praha, Svoboda 1971, s. 38.

(4) XV. sjezd KSČ. Praha, Svoboda 1977, s. 58—59.

(6) G. Husák: *Projevy a stati, srpen 1974 — duben 1976*. Praha, Svoboda 1977, s. 251.